

УДК 811.161.2'373.2

КУПЧИНСЬКА Зоряна Олегівна

доктор філологічних наук, доцент кафедри
української мови імені професора Івана Ковалика
Львівського національного університету імені Івана Франка;
вул. Університетська, 1/234, Львів, 79602, Україна;
тел.: +38 032 239 47 17; e-mail: kupchynska@gmail.com;
ORCID ID: 0000–0003–0000–0345

**ДЕАНТРОПОНІМНА АРХАЇЧНА ОЙКОНІМІЯ УКРАЇНИ:
ВІДКОМПОЗИТИ. II**

Анотація. Статтю присвячено дослідженню ойконімів України, твірні основи яких є відкомполітними утвореннями. **Метою** статті є аналіз деантропонімної архаїчної ойконімії, зокрема відкомполітних імен. **Предмет** дослідження — загальнослов'янські типи (посесивні назви (на *-jь-, *-inъ, *ovъ/-evъ), патронімії назви (на *-ijj), відродинні назви (на *-i)). Давні антропоніми, виокремлені з архаїчної ойконімії, — додаткове джерело слов'янського антропонімікону. Відкомполітні власні назви людей, що приховані в ойконімії, свідчать про давність таких онімних утворень, спільне слов'янське походження більшості з них, про загальнослов'янські тенденції у назвотворенні, про спільні ареали не тільки ойконімії, але й антропонімії. Описовий метод і методи аналізу та систематизації були використані в статті. **Сумуючи** вищезазначене, можемо стверджувати, що виділені 23 корені (*Na+dija, *Niga, *Nino, *Radъ, *Ratъ//*Retъ, *Rostъ//*Rastъ, *Samъ, *Sebъ//*Sobъ, *Slavъ//*Slovъ, *Stanъ, *Stojъ, *Storzъ, *Sudъ, *Swětъ, *Svoj//*Sve, *Jarъ, *Čudo, *Hotъ, *Hudъ, *Hvalъ, *Vojъ, *Volja, *Volod) і репрезентовані в архаїчній ойконімії України свідчать про те, що всі вони є складовими комполітних спільнослов'янських імен. **Практична цінність** статті полягає в тому, що виокремлені власні назви людей із архаїчних типів географічних назв України поповнили загальнослов'янський антропонімікон. **У результаті** розвідки було встановлено особливості антропонімії, що виділена з архаїчних ойконімних типів.

Ключові слова: деантропонімна ойконімія, загальнослов'янські типи ойконімів, комполіти, відкомполіти, антропонімія.

Архаїчна ойконімія України містить значний пласт антропонімного матеріалу, який у «чистому» вигляді не зберігся, це дуже цінний фактаж для ономастичних студій. Власні назви людей, які ви-

окремлюємо з архаїчних типів ойконімів, ще залишаються, на жаль, поза увагою. Такі дослідження важливі, бо ці оніми свідчать про архаїчність географічних назв, спільне слов'янське походження, про загальнослов'янські тенденції в онімотворенні, про накладання ареалів ойконімії та антропонімії. У статті зацентруємо увагу на відкомполітичних архаїчних типах ойконімів України.

Деантропонімна ойконімія України представлена в основному у посесивах (на *-jь-, *-inь-, *овь/-евь), патронічних (на *-itji) та відродинних (на *-i) назвах. Ми фрагментарно спостерігаємо антропонімікон і в інших типах ойконімів, однак масово власні назви людей представлені в тих географічних назвах, які виникли за відповідних суспільно-історичних умов, коли для людини основним у назві поселення було увіковічнити власника, засновника, нащадків родоначальника, голову родини (роду) тощо [3, с. 409]. Про відтворення антропонімів із географічних назв є праці Д. Бучка [1], О. Купчинського [7], М. Худаша та М. Демчук [8], В. Шульгача [9; 10], З. Купчинської [4; 6] та ін.

Ця стаття є продовженням розвідки у «Записках з ономастики» [2], у якій репрезентовано 34 корені (*Ber//*Br(a), *Byt, *Vlag, *Blud, *Voh, *Volь, *Vor, *Vrat, *Bud, *Vuj, *Godь, *Gostь, *Derъ, *Dьль, *Dьдъ, *Dobъ, *Domь, *Dorgь, *Kanja, *Krajь, *Krasь, *Kryvь, *Kvasь, *Kvitь, *Maль, *Mana, *Metь//*Meць, *Milь, *Mirь, *Myslь, *Mogь//*Meгь, *Mutь, *Mьпъ, *Mьstь), що засвідчені в слов'янській антропонімії, і виокремлено з архаїчної ойконімії України; усі вони є складовими композитних спільнослов'янських імен.

Твірні основи ойконімів дуже часто свідчать про час виникнення географічної назви. Найдавнішими традиційно вважаються ті, які містять спільнослов'янські корені, що були у складі композитних імен, вони репрезентовані в усіх слов'янських мовах і на різних онімичних рівнях. Розглянемо такі корені відкомполітичних імен:

*Na+dija < псл. naděja < псл. na + dēti — класти (ЕСУМ IV, 26; ЭССЯ XXI, 235).

Комполіти: Nadej, Dobrodei (Sv., 94), пор. антропонімію: Надеїн (СПЧ, 244); Надея (Вес., 212); Надзея, Надзейка (Бір., 295).

Ойконімія: *Надіїе*; I-Фр.; 1399 < антр. Надій.

*Niga < псл. něga — радість (ЕСУМ IV, 95–96).

Комполіти: Mironěha, Něžata (Sv., 82), пор. антропонімію: Воиньговь (Дем., 38).

Ойконімія: *Войнегов*; Волинь; 1449 < антр. Войніг. *Вонігове*; Зк.; 1389 < антр. Воніг. *Нъженцево*; Зіньківський у.; 1904 < антр. Ніженець. *Ніж*; Київська земля; *кін. XVI ст.* < антр. Ніг. *Radoniež*; Вл.; 1578 < антр. Радоніг. *Уиенсж*; Чернігівська земля; 1147 < антр. Уненіг. *Уиіж*; І-Фр.; 1366 < антр. Уніг. *Чаниж*; Лв.; 1476 < антр. Чаніг. *Черниж*; Вл.; 1583 < антр. Черниг. *Черніж*; Журавно; 1931. *Черніж*; Рв.; 1946 < антр. Черніг. *Нігин*; Хм.; 1498. *Ніжин*; Чрг.; 1135 < антр. Ніга. Пор., *Нижанковичі*; Лв.; 1464 < нижанковичі < антр. Нижанк(о)вич). *Ніговичі*; Лв.; 1450 < ніговичі < антр. Ніг(ович). *Ніжиловичі*; Кв.; 1415 < ніжиловичі < антр. Ніжил(ович). *Ніжинське*; Крм.; 1972. *Ніжинське*; См.; 1946 < ойконім Ніжин < антр. Ніга.

*Nino < псл. n + *inъ — один або інший (ЕСУМ II, 306–307).

Композити: *Ninoslav*, *Ninomysl*, *Ninognev* (Sv., 82), пор. антропонімію: Нінціцький (Ред. II, 744).

Ойконімія: *Niniyw Gornu*; Долина — Моршин — Стрий; 1785–1788. *Нінів Долишній*; Долина — Моршин — Стрий; 1785–1788 < антр. Нін(о). Пор. *Ниновичі*; Лв.; 1469 < ниновичі < антр. Нин(о)вич).

*Radъ < псл. radъ < *ārda- (Ф III, 429). Про цей компонент уже йшла мова у розвідці [5].

Композити: *Radohost*, *Radislav*, *Domarad* (Sv., 83), пор. антропонімію: Радиславъ, Радка, Рудул, Радуненко, Радунець, Радъ, Радько, Радюка (Дем., 33, 40, 79, 80), Радшин (Ред. 1969, 187), Радейко, Радзевич, Радик, Радемінський, Радів, Радейка, Радух (Фар., 270); Радил, Радилов, Радица, Радомские, Радостный, Радцов (Вес., 265); Радзюн, Радзюш, Радута (Бір., 346).

Ойконімія: *Радевичеве*; Дн.; 2011 < антр. Радевич. *Радехіє*; Вл.; 1564. *Радехіє*; Лв.; 1598 < антр. Радех. *Радивилів*; Рв., Радивилівський; 1564 < антр. Радивило. *Радижеве*; Рв.; 1629. *Радыжевъ*; Луцький у.; 1577 < антр. Радиг(а). *Радиловъ*; 1169 < антр. Радило. *Радихіє*; Київська округа; 1926. *Радихово*; Київська округа; 1926 < антр. Радих(а). *Радичів*; Чрг.; 1736 < антр. Радик(ч). *Радів*; Др.; 1946. *Радів*; Рв.; 1649. *Радів-Село*; Рв.; 1946. *Радове*; Рв.; 2011 < антр. Рад. *Радостовъ*; Ковельський у.; 1911 < антр. Радость. *Радошовъ*; Ратно — Волинь; 1536 < антр. Радош. *Радсудовъ*; Чрг.; 1877 < антр. Радсуд. *Радченкіє*; Пл.; 1779–1781. *Радченкове*; Пл.; 1904. *Радченковы*; Кобеляцький у.; 1904 < антр. Радченко. *Радчовъ*; Луцьк — Волинь; 1787 < антр. Радко. *Радьків*; См.; 1904. *Радькове*; Хрк.; 1640. *Радьковъ*; Хорольський у.;

1904 < антр. Радько. *Раделич*; Меденичі — Дрогобич; 1443 < антр. Раделик(ч). *Радич*; Льв.; 1456 < антр. Радик(ч). *Радобыль*; Володимир; 1583 < антр. Радобил. *Радовель*; Жт.; XVI ст. *Радовель*; Рв.; 1946 < антр. Радовел. *Radohowla*; Луцьк; 1583 < антр. Радохов. *Радогощ Велика*; Хм.; 1396. *Радогощ Мала*; Хм.; 1396. *Радогоща*; Жт.; XVI ст. < антр. Радогост. *Радомишль*; Вл.; 1545. *Радомишль*; Жт., 1593 < антр. Радомисл. *Радомле*; Олевськ — Овруч; 1581. *Радомля*; См.; 1946. *Радомль*; Кременець; 1488. *Радомль*; Вл.; 1911 < антр. Радоми(е)л. *Radonieź*; Вл.; 1578 < антр. Радоніг. *Радоставь*; Житомир; XVI ст. < антр. Радостав. *Радробель*; Жт.; 1946 < антр. Радови(е)л. *Радуль*; Чрг.; 1628 < антр. Радул. *Радча*; Жт.; 1930. *Радча*; І-Фр.; 1600. *Радча Нова*; Жт.; 1946. *Радча Стара*; Жт.; 1946 < антр. Радець. *Радьславль*; двір у Києві; 1161 < антр. Радслав. *Radlin*; Галичина; 1448 < антр. Радла. *Радошин*; Вл.; 1541. *Радошинь*; Ковельський у.; 1911 < антр. Радох(ш) а. *Радулин*; Жт.; 1776 < антр. Радула. *Радушин*; Тр.; 1424 < антр. Рад(х) ша. Пор. *Раделичі*; Льв.; 1589 < раделичі < антр. Радел(ич). *Раденичі*; Льв., 1391 < раденичі < антр. Раден(ич). *Радиловичі*; Самбір; 1375 < радиловичі < антр. Радил(ович). *Радиничі*; Руське воєвод.; 1565 < радиничі < антр. Рад(инич). *Radynnice*; Поділля — Бар; 1664 < радиничі < антр. Радинн(ич). *Радичі*; Жт.; 1911. *Радичі*; Жт.; 1911. *Raducze*; Турка; 1589 < радичі < антр. Рад(ич). *Radkowitz*; Сатанів; 1765 < радковичі < антр. Радк(ович). *Радовичи*; Володимир-Волинський; 1911. *Радовичи*; Володимир-Волинський; 1911. *Радовичі*; Вл.; 1444. *Радовичі*; Вл.; 1531. *Радовичі*; Вл.; 1946 < радовичі < антр. Рад(ович). *Radochonucze*; Доброміль; 1436 < радогоничі < антр. Радогон(ич). *Радискь*; Чорторія — Луцьк; 1765–1791. *Радинська Буда*; Кв.; 1926. *Радицкая-Марьяновка*; Житомирський; 1911. *Radzińska Sloboda*; Чорнобиль; 1683. *Радковскіе*; Прилуцький пов.; 1799–1801. *Радковской*; Пирятинський пов.; 1787. *Радозельская-Рудня*; Овруцький у.; 1911. *Radomyskoie*; Луцьк; 1552. *Радомышльскій-Львской*; Луцький у.; 1911. *Радомышльскія-Озеране*; Луцький у.; 1911. *Radno*; Овруч; 1683. *Radna*; Поділля — Брацлав; 1602.

*Рать/*Реть < псл. *ortь — боротьба (Ф III, 448, 475).

Композити: Ratibor, Ratislav, Ljutorat (Sv., 83), пор. антропонімію: Ратко (Дем., 80), Ратич, Ратишин (Ред. 1969, 187); Ратюк (Фар., 271); Ратков, Ратов, Ратинка, Ратьковы (Вес., 266–267); Ратковіч, Ратніцкі, Ратны (Бір., 350).

Ойконімія: *Ратніє*; Вл.; 1545 < антр. Ратно. *Ратов*; Брацлав; *сер. XVI ст.* < антр. Рат; *Ратчинь*; Дубно; 1583 < антр. Ратка. *Ратъшинь*; в давньому Києві; 1146 < антр. Ратьша. *Ратов*, Білорусь, 1529. *Raticzna*, Польща, 1442. *Ратовъ*, Білорусь, 1473. *Ратыловль*, Білорусь, 1450. Пор. *Raciborzany*, Польща, 1893.

Rostь**//Rastь** < псл. *orstь < *ord-to- (Ф III, 505–506).

Композити: Rostislav, Roscigniew (Sv., 83–84), пор. антропонімію: Росликъ, Росляченко, Ростко (Дем., 80, 119); Ростислав, Ростлячко, Ростовцев (Вес., 27).

Ойконімія: *Ростов*; См.; 2011 < антр. Рост. *Ростовцево*; Одеський у.; 1917 < антр. Ростовець. *Растіє*; Вл.; 1470 < антр. Раст//Рост. *Ростятин*; Жт.; 1946 < антр. Ростята. *Росцинъ*; Луцьк — Волинь; 1778 < антр. Роста. Пор., *Rostawicze*; Козятин — р. Раствавиця; 1609 < раставичі < антр. Ростав(ич). *Ростовскій*; Житомир; 1765–1791. *Ростовскій*; Миргородський у.; 1904. *Рославль*, Смоленськ, 1457. *Ростаны*, урочище села Осмонович, 1552–1555.

***Samь** < псл. samь — один, сам (Ф III, 551–552).

Композити: Samogost, Sambor (Sv., 97), пор. антропонімію: Самбір, Самій, Самов'юк, Самодан, Самокиш, Самокищук (Ред., 1969, 193); Самборський, Самаляк, Самків, Самофал, Самуляк (Фар., 277); Самодур, Самород, Самосват, Самошекин, Самохвал, Самуня, Самха, Самыга, Самыл (Вес., 278–279); Самовер, Самадзил, Самажон, Самак, Самалаз, Самалет (Бір., 363–364).

Ойконімія: *Самакова*; Чрв.; 1946 < антр. Самак. *Самовиковъ*; Хорольський у.; 1904 < антр. Самовик. *Самохвалове*; Крм.; 2011 < антр. Самохвал. *Самбір*; Др.; 1241. *Самбір Великий*; См.; 1729. *Самбір Малий*; См.; 1729. *Самбір Старий*; Лв.; *XVI ст.* *Самбор*; Переяславська земля; *I пол. XIII. Sambor Nowy*; Львів; 1390 < антр. Самбір. *Самоткань*; Дп.; 1946 < антр. Самоткан. *Самушин*; Чрц.; 1846 < антр. Самуха. Пор. *Samnycze*; Судова Вишня; 1446 < самничі < антр. Самн(ич). *Samolozkowice*; Гусятин; 1528 < самолошковичі < антр. Самолошк(ович). *Самбурскій*; Київ; 1917. *Самбурской*; Конотопський пов.; 1799–1801. *Самолевскаго*; Ананьївський у.; 1917. *Samorydniańska Słoboda*; Корсунь; 1789. *Самустьевской*; Кременчуцький пов.; 1799–1801.

Sebě**//Sobě** < псл. *sebe — себе (Ф III, 588).

Композити: Seběslav, Soběstoј, Seběbor (Sv., 85), пор. антропонімію: Себій (Ред., 1969, 195); Себа (Бір., 370).

Ойконімія: *Себечів*; Льв.; 1785–1788 < антр. Себеч. *Собечиновъ*; Овруч; 1683 < антр. Собечин. *Собичеве*; См.; XVII ст. < антр. Собич. *Себине*; Мк.; 1792 < антр. Себа.

*Slavъ/*Slovъ < псл. *slava/*slovo (Ф III, 664, 673).

Композити: Slavobor, Slavoljub, Vlahoslav (Sv., 85–86), пор. антропонімію: Славко, Славута (Дем., 82); Славицький (Ред., 1969, 202); Славна, Славутин, Слово (Вес., 291); Славін, Славук, Славінські, Славашэвіч, Славет, Славуціч (Бір., 381).

Ойконімія: *Славів*; Жт.; XVI ст. < антр. Слав. *Славковъ*; Овруцький у.; 1769. *Славковъ-Милашевскихъ*; Овруцький; 1911 < антр. Славко. *Slawanczin*; Галицька земля; 1443 < антр. Славанка. *Славин*; Чрг.; 1946 < антр. Слава. *Славутин*; Рогатин; 1649 < антр. Славута. *Слов'ятин*; Тр.; 1441 < антр. Слов'ята. Пор. *Славатичи*; Луцький; 1559 < славатичі < антр. Слават(ич). *Slawożycze*; Луцький пов.; 1557 < славожичі < антр. Славож(ич). *Slawisza*; Київське воєводство; 1661 < антр. Славиха. *Славна*; Вн.; 1801. *Славна*; Тр.; XVII ст. *Славне*; Вл.; 1964. *Славне*; Вн.; 1981. *Славне*; Дн.; 1904. *Славне*; Дц.; 2011. *Славне*; Дц.; 2011. *Славне*; Кр.; 1901. *Славне*; Крм.; 1972. *Славне*; Хрс.; 1964. *Славные*; Кобеляцький у.; 1904. *Славный-Гай*; Київ; 1917. *Славное*; Київська земля; 1609. *Славутне*; Зп.; 1972. *Словечне*; Жт.; 1566. *Славгородський*; Хрк.; 1946. *Славотинського*; Київська округа; 1926. *Славське*; Льв.; 1483. *Словажъ*, Смоленськ, 1492.

*Stanъ < псл. stanъ, пов'язане з лит. stonas — стан (Ф III, 745).

Композити: Stanimir, Stanislav, Nestan (Sv., 86), пор. антропонімію: Станець, Станимирь, Станиславъ, Станиславчикъ, Станко, Стано, Станъ (Дем., 36, 44, 63, 82), Станимир, Станицький, Станько (Ред., 1969, 207); Станкевич, Станюта (Фар., 287); Станиславль, Станиславовы Мазуры, Станко (Вес., 298–299); Станік, Станчік, Станко (Бір., 389).

Ойконімія: *Станиславовъ*; Вн., Жмеринка; 1578. *Станиславовъ*; Володимирволинський у.; 1911. *Станіславів*; Ів.-Фр.; 1530. *Станіславове*; Кр.; 2011 < антр. Станіслав. *Станків*; Льв.; 1153 < антр. Станко. *Станове*; Чрг.; 2011. *Станово*; Зк.; 1400 < антр. Стан. *Станькова*; І-Фр.; 1158 < антр. Станько. *Станія*; Льв.; 1439 < антр. Станіло. *Станимир*; Льв., 1435 < антр. Станимир. *Станіслав*; на захід від Умані; сер. XVII ст. *Станіслав*; Стн.; 1530. *Станіслав*; Хрс.; 1714 < антр. Станіслав. *Станин*; Льв.; 1473 < антр. Стана. Пор. *Станиславичи*; Шумськ;

кін. XVIII ст. < станиславичі < антр. Станислав(ич) *Станиславской*; Одеський у.; **1917. Станишевской**; Єлисаветградський у.; **1917.**

*Stoǵь < псл. *stojati — стати, стояти (Ф III, 769).

Композити: Stoǵimir, Stoǵslav (Sv., 86), пор. антропонімію: Стоянь (Дем., 166); Стоюх (Фар., 290); Стоюня, Стоянов (Вес., 301); Стоячка (Бір., 391).

Ойконімія: *Стоянів*; Льв.; **1570. Стоянів**; Поділля; **1496. Стоянове**; Од.; **1815. Стоянове**; Од.; **1791. Стояновой**; Херсонський у.; **1917. Стояново-Киріаково**; Тираспольський у.; **1917. Стояново-Латъевка**; Тираспольський у.; **1917. Стояново-Мъщанское**; Тираспольський у.; **1917. Стояново-Николаевка**; Тираспольський у.; **1917. Стояново-Полковничкоє**; Тираспольський у.; **1917. Стояново-Сикиринское**; Тираспольський у.; **1917. Стояновъ**; Житомир — біля Чуднова; **1534. Стояновъ**; Хорольський у.; **1904** < антр. Стоян. Пор., **Стояни**; Вн., **1602. Стояни**; Пл.; **1946** < стояни < антр. Стоян. *Stoyanucze*; Мостиська; **1404** < стояничі < антр. Стоян(ич). **Стояновскіє**; Херсонський у.; **1917. Стоянівський**; Од.; **1946. Стояновскій, I u II**; Тираспольський у.; **1917.**

*Storǵь < псл. *storǵь < псл. *stergti — стерегти (Ф III, 768).

Композити: Střezimir, Střezivoj (Sv., 87), пор. антропонімію: Сторожук (Ред., 1969, 210); Сторож, Сторожик, Сторожинин, Сторожів, Сторожук (Фар., 290); Стораж, Старажак (Бір., 391).

Ойконімія: *Сторожів*; Рв.; **1629. Сторожеве**; Дц.; **2011. Сторожеве**; Крм.; **2011. Сторожеве**; Пл.; **2011. Сторожеве Штурмовское**; Полтавський пов.; **1799–1801. Сторожевъ**; Миргородський у.; **1904** < антр. Сторож. **Стороженків**; Київська округа; **1926** < антр. Стороженко. **Сторожків**; Хрк.; **1946** < антр. Сторожко. **Сторожин Новий**; Вн.; **1946** < антр. Сторожа.

*Sudъ < псл. *sudъ < іє. *som + *dhe — діло (Ф III, 794).

Композити: Sudivoj, Sudislav, Bohosud (Sv., 87), пор. антропонімію: Суденко, Судивой, Судѣчь, Судя (Дем., 64, 83), Судомир (Ред., 1969, 211); Судовщиків (Вес., 304).

Ойконімія: *Судилів*; Чрв.; **1946** < антр. Судило. **Судилків**; Хм.; **1534** < антр. Судилко. **Судиславль**; Київ?; **1229** < антр. Судислав. **Судомирь**; Луцьк; *XIV ст.* < антр. Судомир. **Судче**; Вл.; **1278** < антр. Судець. Пор. **Судковичі**; Льв.; **1785–1788. Sudkowcze**; Смотрич — с. Семяківець; **1469** < судковичі < антр. Судк(ович). **Судобичі**; Рв.; **1621** < судобичі < антр. Судоб(ич). **Судківська Воля**; Мостиська — Самбір; **1785–1788.**

***Swěťъ** < псл. svěťъ (Ф III, 575–576).

Композити: Světibog, Světoslav (Sv., 88), пор. антропонімію: Светославъ (Дем., 22, 38, 39), Світайло, Світлик, Світличний, Світлишин, Світуха (Ред., 1969, 194), Светешников, Светиков, Светлый, Свеча, Свечник (Вес., 281–282), Светач, Светлы, Святловіч (Бір., 368).

Ойконімія: **Свѣтмайловъ**; Хорольський пов.; 1799–1801 < антр. Світайло. **Світільніе**; Київська округа, Козелецький пов.; 1598 < антр. Світільно. **Свитазіе**; Льв.; 1578 < антр. Сви(і)таз. **Свичевъ**; Володимир-Волинський у.; 1911. **Свичевъ-Новый**; Володимир-Волинський у.; 1911 < антр. Свіч. **Світча**; Летичів, Поділля; **I пол. XVII ст.** < антр. Світець. **Світтин**; Жт.; 1946 < антр. Світа. Пор., **Свѣтилновичи**; Остер; 1480 < світильновичі < антр. Світільн(ович). **Світільня**; Кв.; 1946. **Світличне**; Лг.; 1946. **Світличне**; Пл.; 1946. **Світличне**; Хрк.; 1677. **Світличне**; Чрг.; 1795. **Світличний**; См.; 1946. **Свѣтличное**; Лохвицький у.; 1904. **Свѣтличное**; Прилуцький пов.; 1799–1801. **Світлишные**; Кобеляцький у.; 1904. **Свічна**; Хм.; 1530. **Свитковская**; Зінківський пов.; 1799–1801. **Свѣтлицкіе**; Херсонський у.; 1917. **Світлицьке**; Мк.; 1946. **Світловодськ**; Кр., 2011. **Світлогірське**; Дн.; 2011. **Світлогірське**; Од.; 1820. **Світлогірське**; Пл.; 2011. **Світлодарськ**; Дц.; 2011. **Світлодарськ**; Дц.; 1970. **Світлодолинське**; Зп.; 1946. **Світлодолинське**; Од.; 1946. **Свѣчковой**; Золотоніський пов.; 1787. **Święszanu**, Польща, 1893.

Svoj**//Sve** < псл. *svoję (Ф III, 583).

Композити: Svojboh, Sverad (Sv., 88). Пор. антропонімію: Свойкін (СПЧ, 315), Свойтин, Свойтинов (Вес., 282); Свойскі (Бір., 369).

Ойконімія: **Свійчів**; Вл.; 1449. **Свійчів Новий**; Вл.; 1946 < антр. Свійко. Пор., **Свейський**; Глухівський пов.; 1779–1781. **Svoyszanu**, Польща, 1489.

***Јагъ** < псл. *јагъ — весна (Ф IV, 559).

Композити: Jaromir, Jaropolk (Sv., 77), пор. антропонімію: Яревъ, Ярла(о), Ярославъ, Ярохваль, Ярошъ, Ярушка(о), Ярунь, Ярь (Дем., 23, 29, 33, 40, 60, 85); Ярик, Яриловець, Ярина, Яринич, Яринчин, Ярич, Яричевський, Ярім, Ярмин, Ярмилко, Ярош, Ярошевич, Ярунів, Ярушо, Ярчич (Ред., 1969, 251–252), Яринович, Ярко, Ярошак, Ярошаків, Ярошевський, Ярошів (Фар., 321–322), Ярец, Ярило, Яровой, Ярославов, Яруня, Ярый, Ярыш, Яря (Вес., 381–382); Яравы, Ярко, Яркович, Ярчук, Ярчак, Ярына, Ярэц (Бір., 499–500).

Ойконімія: *Яргорів*; Тр.; 1458 < антр. Яргор. *Яресиво*; Ізяславський у.; 1911 < антр. Яресь. *Яреськовъ*; Хорольський у.; 1904 < антр. Яресько. *Jerylow*; Київське воєводство; 1552 < антр. Ярило. *Яричів Новий*; Лв.; 1466. *Яричів Старий*; Лв.; 1392 < антр. Ярич(к). *Яришів*; Вн.; 1569 < антр. Яриш. *Яришків*; Летичів — Поділля; *Іпол. XVII ст.* < антр. Яришко. *Ярів Старий*; Лв.; 1893. *Ярова*; Дц.; 2011. *Ярова Слобідка*; Хм.; 2011. *Ярове*; Виноградський р-н; 1927. *Ярове*; См.; 2011. *Ярове*; См.; 2011 < антр. Яр. *Ярошенків*; См.; 1904. *Ярошенків*; См.; 1946. *Ярошенковъ*; Хорольський у.; 1904 < антр. Ярошенко. *Ярошів*; Хрк.; 1946. *Ярошів Кут*; Вл.; 1946. *Ярошовъ*; Миргородський у.; 1904. *Ярошовъ Окопъ*; Зінківський пов.; 1799–1801 < антр. Ярош. *Jartyszuy*; Львівська земля; 1693 < антр. Яртиш(х). *Ярцовъ*; Стародубський пов.; 1799–1801 < антр. Ярець. *Яринъ*; Умань — Брацлав; 1787 < антр. Яра. *Ярошинъ*; Луцьк — Волинь; 1667 < антр. Яроха. *Яромель*; Вл.; 1911 < антр. Яроме(и)л. *Ярополъ*; Жт.; 1160 < антр. Ярополк. *Ярославль*, двір у Києві; 1150 < антр. Ярослав. *Ярунь*; Жт.; 1570 < антр. Ярун. Пор. *Яриловичі*; Лоїв — р. Сож; 1523. *Яриловичі Нові*; Чрг.; 1729. *Jarilowicze*; Самбір; 1392. *Яриловичі Старі*; Чрг.; 1729 < яриловичі < антр. Ярил(ович). *Яришичі*; Лв.; 1692 < яришичі < антр. Яриш(ич). *Яровичі*; Луцьк; 1322 < яровичі < антр. Яр(ович). *Яроповичі*; Жт.; 1765 < яроповичі < антр. Яроп(ович). *Ярославичі*; Броди — Золочів; 1785–1788. *Ярославичі*; Рв.; 1145. *Ярославичі*; Тр.; 1433 < ярославичі < антр. Ярослав(ич). *Jarutytszy*; Коростень?; 1505 < ярутичі < антр. Ярут(ич). *Ярковской*; Конотопський пов.; 1799–1801. *Яровицьке*; Зп.; 1946. *Яровскій*; Пирятинський пов.; 1799–1801. *Ярославское*; Кролевець; 1455. *Ярославской*; Лубенський пов.; 1787. *Яроцкаго*; Роменський у.; 1904. *Яроцкіе*; Кременчуцький у.; 1904. *Ярошевскаго О. П.*; Александрійський у.; 1917. *Ярошевскаго*; Херсонський у.; 1917. *Ярошевская*; Звенигородка; 1917. *Ярошевской*; Золотоніський пов.; 1787. *Ярське*; Лг.; 1927. *Ярцевская*; Стародуб; *XVII–XVIII ст.* *Ярчевскаго-Корнелевка*; Житомирський; 1911. *Jaroslaw*, Польща, 1373.

*Āudo < посл. *ĉudo — чудо (Ф IV, 377–378).

Композити: *Āudomil*, *Āudomir* (Sv, 94). Пор. антропонімію: Чудик, Чудновець (Ред. 1969, 238); Чудин, Чудо (Вес., 356); Чуда, Чудай, Чудак, Чудзіла (Бір., 452).

Ойконімія: *Чуднів*; Жт.; 1454. *Чуднів Новий*; Жт.; 1595. *Чуднів Старий*; Жт.; 1471 < антр. Чудень. *Чудин*; Жт.; 1581. *Чудинъ*; в давньому Києві, 945 < антр. Чуд. *Чудель*; Рв.; 1577 < антр. Чудель. Пор., *Чуди-*

новскій; Чернігів — Седнів; 1765. *Czudzinowicze*; Хмельницький; 1570 < чудиновичі < антр. Чудин(ович).

***Нотъ** < псл. *хотъ — жінка < псл. *хѣтѣти; хотіа — хотіти, бажати (Ф IV, 270).

Композити: Chotibor, Chotibud (Sv., 76), пор. антропонімію: Хота, Хотимир, Хотько, Хотѣна, Хотякъ, Хотян, Хотянка (Дем., 84); Хотен, Хотет, Хотунскин, Хотянцев (Вес., 342–343); Хота, Хоцін, Хотнік (Бір., 433).

Ойконімія: *Хотешів*; Вл.; 1536 < антр. Хотеш. *Хотинцевъ*; Овруцький; 1911 < антр. Хотинець. *Хотів*; Кв.; XV ст. *Хотова*; Канів; 1917 < антр. Хотъ. *Хотячів*; Вл.; 1413 < антр. Хотяч(к). *Хотин*; Рв.; 1517. *Хотин*; Рв.; 1577. *Хотин*; Рв.; 1397. *Хотин*; Чрц.; 1408 < антр. Хота. *Чотуцзун*; Острог; 1603 < антр. Хотич(к). *Хочин*; Рв.; 1488. *Хочине*; Жт.; 1545. *Шосзун*; Галич; 1447 < антр. Хоча. *Хотівля*; Чрг.; 1503. *Хотивель*; Вл.; 1508 < антр. Хотивел(ь). *Хотиж*; Жт.; 1677 < антр. Хотиг(а). *Хотимир*; І-Фр.; 1443 < антр. Хотимир. *Хотімля*; Хрк.; 1499 < антр. Хотиме(и)л. *Хотмышль*; Путивль; XVI ст. < антр. Хотимисл. *Хотче*; Коломийський пов.; 1596 < антр. Хотець. *Хоцунь*; Вл.; 1577 < антр. Хоцун. Пор. *Chotynicz(e)*; Житомир; 1609 < хотиничі < антр. Хотин(ич). *Хотиновичі*; Вл.; 1946. *Хотиновичі*; Вл.; 1946 < хотиновичі < антр. Хотин(ович). *Чотуцзе*; Лосичі; 1796 < хотичі < антр. Хот(ич). *Чотковуцзе*; Самбір; 1517 < хотковичі < антр. Хотк(ович). *Хотуничі*; Чрг.; 1729 < хотуничі < антр. Хотун(ич). *Хотѣвской Старой*; Новгород-Сіверський пов.; 1799. *Хотеновскій*; Прилуцький пов.; 1799. *Хотеновскія*; Прилуцький пов.; 1799. *Хотеновской*; Ніжинський пов.; 1799. *Хотиловская Гута*; Козелецький пов.; 1799. *Хотиловская Гута*; Чернігів — Любеч; 1765. *Хотинський*; Хрк., Дворічанський; 1946. *Хотовской*; Глухівський пов.; 1799. *Хотський*; Зп.; 1946. *Хотчанская*; Зіньківський пов.; 1799. *Хотяновской*; Остерський пов.; 1787. *Хочинская-Рудня*; Овруцький; 1911.

***Нудъ** < псл. *худъ — худий (Ф IV, 282–283).

Композити: Chudosaław (Mal., 10), пор. антропонімію: Худикъ, Худко, Худыкъ (Дем., 120), Худа, Худаш, Худий, Худин (Фар., 305), Худинець, Худольий, Худотеплий, Худьо (Ред. 1969, 232); Худыка, Худяк (Вес., 344); Худушка, Худік, Худзько, Худовіч (Бір., 435).

Ойконімія: *Худанів*; См., 1946 < антр. Худан. *Худковъ*; Галицька земля; 1758. *Худковъ*; Полтавський пов.; 1799–1801 < антр. Худко.

Худльово; Зк., 1764 < антр. Худльо. *Худолъевъ*; Гадяцький у.; 1904 < антр. Худолій. *Худоярове*; Хрк., 1946 < антр. Худояр. *Худяковъ 1-й*, х.; Хорольський у.; 1904. *Худяковъ 2-й*, х.; Хорольський у.; 1904 < антр. Худяк. Пор., *Худбуужъ а Хвастовъ*, Білорусь, 1450.

***Нваль** < псл. *xvaliti — хвалити (Ф IV, 228–229).

Композити: Bohuchval, Chwalisław (Sv., 77), пор. антропонімію: Хвалибогъ, Хвалко, Хвалъевъ, Хвалъйко (Дем., 40, 84), Хвалибога, Хвалинський (Ред. 1969, 229), Хвалимир (Вес., 337); Хвалей (Бір., 429).

Ойконімія: *Хвалевы*; Кобеляцький у.; 1904 < антр. Хвал. *Хвальковъ*; Брацлав; XVI ст. < антр. Хвалько. *Хвалче*; Острог; 1603 < антр. Хвалець. Пор., *Хвалебная*; Єлисаветградський у.; 1917. *Хвалебное*; Єлисаветградський у.; 1917.

***Војъ** < псл. *voję — воїн < іє. *uei — прагнути, домагатися, гнатися (ЕСУМ I, 431). Композити: Wojesław, Wojnur (Mal. 41–42), Wojmir, Vojslav, Budivoj, Borivoj, Zbyvoj (Sv., 92), пор. антропонімію: Войняк, Войчук (Фар., 159–160); Wojsza, Войкович, Войченко, Вонлович (Дем., 68); Воеводин, Воецкие (Вес., 69); Воінаў, Войнай (Бір., 88–89); пол. Wojak, Wojakowic, Wojan (SSNO VI/I, 160).

Ойконімія: *Войків*; См.; 1946. *Войкове*; Дн.; 2011. *Войкове*; Дц.; 2011. *Войкове*; Дц.; 2011. *Войкове*; Кв.; 1640. *Войкове*; Крм.; 1962. *Войкове*; Крм.; 1962 < антр. Войко. *Войнегов*; Волинь; 1449 < антр. Войніг. *Войнилів*; І-Фр.; 1549. *Войнилів Довгий*; 1946 < антр. Войнило. *Войничеве*; Од.; 1838 < антр. Войнич(к). *Войновъ*; Ананьївський у.; 1917 < антр. Воєн. *Zwoiczew*; Володимир; 1577 < антр. Звойч. *Zwojnichow*; Кременець; 1583 < антр. Звойних. *Восгоща*; Вл.; 1544. *Восгоща Перші*; Вл.; 1653 < антр. Воєгост. *Воишь*; Вл.; 1282. *Воишь*; Пл.; 1054 < антр. Войн. *Войсечъ*; Луцьк; 1649 < антр. Войсек. *Войнин*; Вл.; 1538 < антр. Война. *Zawoj*; Галич — Сянок; 1589 < антр. Завой. Пор. *Войниччи*; Млинів — р. Іква; 1552 < войничі < антр. Войн(ич). *Войнович(и)*; Чернігів; 1899 < войновичі < антр. Войн(ович). *Войславичі*; Льв.; 1415 < войславичі < антр. Войслав(ич). *Войська Гребля*; Пл.; 1799. *Войковський*; Дц.; 1946. *Войнинская Слобода*; Київ?; 1734. *Войниской*; Лубенський пов.; 1799. *Войно-Ковтуновській*; Зіньківський у.; 1904. *Звойскъ*; Луцьк; 1778.

***Volja** < псл. < *velēti — веліти (ЕСУМ I, 423).

Антропонімія: Wolimir, Volegost (Sv., 98). Пор. антропонімію: Волевач (Ред., 1969, 87), Волан, Волен (Фар., 160); Вільневич (Бір., 87); пол. Wola, Wolanowski, Wolenur (SSNO VI/III, 185–188).

Ойконімія: *Волявичев*; Остер; 1666 < антр. Волявич(к). Пор. *Воляни*; частина Буська; 1785–1788 < воняни < антр. Вол(ян). *Волнич*; Дубно; 1570 < вольничі < антр. Вольн(ич). *Вільна* \\ *Вільне* \\ *Вільний* (ще 43 аналогічні назви).

*Volod < псл. voldъ — влада і мѣгъ — великий (ЕСУМ I, 419).

Композити: Vladimir, Vladislav, Bohovlad (Sv., 91–92), пор. антропонімію: Влодко (Фар., 159), Володин (Ред., 1969, 88), Włodo, Włodak, Włodko, Wołodko (SSNO VI/I, 137–142).

Ойконімія: *Владиславовъ*; Володимир-Волинський у; 1911 < антр. Владислав. *Володимирове*; Крм.; 2011 < антр. Володимир. *Володине*; Дц.; 1946. *Володине*; Крм.; 2011 < антр. Володя. Пор. *Wolodencze*; Подільське ст-во; 1578 < володеничі < антр. Володен(ич). *Володимир*; Вл.; 1305 < антр. Володимир. *Володарьск*; Київська округа; 1926. *Володарьск*; Лг.; 1946. *Володарьск-Волинський*; Жт.; 1946. *Володарське*; Дц.; 1946. *Володарське*; Стл.; 1946. *Володарського*; Дц.; 2011. *Володимир-Волинський*; Вл.; 1946. *Володимирівське*; Дн.; 1946. *Володимирівське*; Зп.; 1965. *Володимирівський*; Зп.; 1946. *Володимирівський*; Зп.; 1946. *Володимирівський*; Зп.; 1946. *Володимирське*; Кв.; 2011. *Володимирський*; Хрк.; 1946. *Володковское*; Луцьк; 1561.

Виділено 23 корені (*Na+dija, *Niga, *Nino, *Radъ, *Ratъ//*Retъ, *Rostъ//*Rastъ, *Samъ, *Sebъ//*Sobъ, *Slavъ//*Slovъ, *Stanъ, *Stojъ, *Storzъ, *Sudъ, *Swětъ, *Svoj//*Sve, *Jarъ, *Čudo, *Hotъ, *Hudъ, *Hvalъ, *Voјъ, *Volja, *Volod), які засвідчені і в слов'янській антропонімії, і в архаїчній ойконімії України, вони є компонентами складених спільнослов'янських імен. Виокремлені власні назви людей із архаїчних типів географічних назв України поповнили загальнослов'янський антропонімікон.

Література

1. Бучко Д. Г. Відродинні ойконіми польсько-українського пограниччя / Д. Г. Бучко // Вісник Львів. ун-ту. Сер. філолог. — 2004. — Вип. 34. — Ч. II. — С. 18–23.
2. Купчинська З. О. Деантропонімна архаїчна ойконімія: відкомпозиції / З. О. Купчинська // Записки з ономастики. — Одеса, 2015. — Вип. 18. — С. 416–434.
3. Купчинська З. О. Дещо про методикку виокремлення антропонімів із ойконімії / З. О. Купчинська // Вісник ЛНУ ім. І. Франка. Серія філологічна. — Вип. 50. — С. 409–416.

4. Купчинська З. О. Компонент за- в архаїчній ойконімії України / З. О. Купчинська // *Studia slovakistica. Ономастика. Топоніміка*. — Ужгород, 2009. — № 10. — С. 252–262.
5. Купчинська З. О. Компонент РАД- в архаїчній ойконімії України / З. О. Купчинська // *Дослідження з лексикології і граматики української мови: [зб. наук. пр.] / за ред. проф. А. М. Поповського*. — Д.: Вид-во ДНУ, 2013. — Вип. 14. — С. 49–61.
6. Купчинська З. О. *Nomen negativum* як твірна основа архаїчного ойконіма (назви з компонентом не-) // *Студії з ономастики та етимології*. — 2009. — К., 2009. — С. 76–87.
7. Купчинський О. А. Найдавніші слов'янські топоніми України як джерело історико-географічних досліджень. Географічні назви на -ичі / О. А. Купчинський. — К.: Наук. думка, 1981. — 251 с.
8. Худаш М. Л. Походження українських карпатських і прикарпатських назв населених пунктів (відантропоніміні утворення) / М. Л. Худаш, М. О. Демчук. — К.: Наук. думка, 1991. — 266 с.
9. Шульгач В. П. Нариси з праслов'янської антропонімії / В. П. Шульгач. — К.: Довіра, 2008. — Ч. I. — 413 с.
10. Шульгач В. П. Ойконімія Волині: етимологічний словник-довідник / П. В. Шульгач. — К.: Київ, 2001. — 189 с.

References

1. Buchko D. H. *Vidrodydni oykonimy pol's'ko-ukrayins'koho pohranychchya* / D. H. Buchko // *Visnyk L'viv. un-tu. Ser. filoloh.* — 2004. — Vyp. 34. — СН. II. — С. 18–23.
2. Kupchyns'ka Z. O. *Deantroponimna arkhayichna oykonimiya: vidkompozyty* / Z. O. Kupchyns'ka // *Zapysky z onomastyky*. — Odesa, 2015. — Vyp. 18. — С. 416–434.
3. Kupchyns'ka Z. O. *Deshcho pro metodyku vyokremlennya antroponimiv iz oykonimiyi*. — *Visnyk LNU im. I. Franka. Seriya filolohichna*. — Vyp. 50. — С. 409–416.
4. Kupchyns'ka Z. O. *Komponent za- v arkhayichniy oykonimiyi Ukrayiny* / Z. O. Kupchyns'ka // *Studia slovakistica. Onomastyka. Toponimika*. — Uzhhorod, 2009. — № 10. — С. 252–262.
5. Kupchyns'ka Z. O. *Komponent RAD- v arkhayichniy oykonimiyi Ukrayiny* // *Doslidzhennya z leksykolohiyi i hramatyky ukrayins'koyi movy: [Zb. nauk. pr.] / Za red. prof. A. M. Popovs'koho*. — D.: Vyd-vo DNU, 2013. — Vyp. 14. — С. 49–61.
6. Kupchyns'ka Z. O. *Nomen negativum yak tvirna osnova arkhayichnoho oykonima (nazvy z komponentom ne-)*. — *Studiyi z onomastyky ta etymolohiyi*. 2009. — К., 2009. — С. 76–87.

7. Kupchyns'kyy O. A. Naydavnishhi slov'yans'ki toponimy Ukrainy yak dzherelo historyko-geohrafichnykh doslidzhen'. Neohrafichni nazvy na -ychi / O. A. Kupchyns'kyy. — K. : Nauk. dumka, 1981. — 251 s.
8. Khudash M. L., Demchuk M. O. Pokhodzhennya ukrayins'kykh karpats'kykh i prykarpats'kykh nazv naselenykh punktiv (vidantroponimni utvorennya) / M. L. Khudash, M. O. Demchuk. — K. : Nauk. dumka, 1991. — 266 s.
9. Shul'hach V. P. Narysy z praslav'yans'koyi antroponimiyi / V. P. Shul'hach. K. : Dovira, 2008. — CH. I. — 413 s.
10. Shul'hach V. P. Oykonomiya Volyni: etymolohichnyy slovnyk-dovidnyk / P. V. Shul'hach. — K. : Kyu, 2001. — 189 s.

Джерела та їх скорочення

- Бір. Бірыла М. В. Беларуская антрапанімія. Т.2: Прозвішчы, утвораныя ад апелятыўнай лексікі / М. В. Бірыла. — Мінськ, 1969. — 508 с.
- Вес. Веселовский С. Б. Ономастикон / С. Б. Веселовский. — М. : Наука, 1974. — 382 с.
- Дем. Демчук М. О. Слов'янські автохтонні особові власні імена в побуті українців XIV–XVII ст. / М. О. Демчук. — К. : Наук. думка, 1988. — 172 с.
- ЕСУМ Етимологічний словник української мови : у 7 т. / АН УРСР. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні ; редкол. : О. С. Мельничук (головний ред.) та ін. — К. : Наукова думка, 1983. — Т. 1. — 632 с. ; 1985. — Т. 2. — 570 с. ; 1989. — Т. 3. — 648 с. ; 2006. — Т. V. — 704 с.
- Ред. 1969 Редько Ю. К. Довідник українських прізвищ / Ю. К. Редько. — К. : Радянська школа, 1969. — 256 с.
- СПЧ Словник прізвищ (на матеріалі Чернівеччини) / гол. ред. К. М. Лук'янюк. — Чернівці: Букрек, 2002. — 424с.
- Фар. Фаріон І. Українські прізвищеві назви Прикарпатської Львівщини наприкінці XVIII — початку XIX столітт (з етимологічним словником) / І. Фаріон. — Львів : Літопис, 2001. — 372 с.
- Ф Фасмер М. Этимологический словарь русского языка : в 4 т. / Макс Фасмер. — М.: Прогресс, 1986. — Т. 1. — 573 с. ; 1986. — Т. 2. — 671 с. ; 1987. — Т. 3. — 830 с.; 1987. — Т. 4. — 860 с.
- ЭССЯ Этимологический словарь славянских языков / под ред. О. Н. Трубачева. — М.: Наука, 1974–2014. — Вып. 1–39.
- Mal. Malec M. Budowa morfologiczna staropolskich zlozonych imion osobowych / M. Malec // Pracy onomastyczne. — Warszawa, 1971. — № 17. — 186 s.
- SSNO Słownik staropolskich nazw osobowych/ pod red. W. Taszyckiego. — Wrocław — Warszawa—Kraków—Gdańsk, 1965–1978. — Т. I–V.

Sv. Svoboda J. Staročeská osobní jména a naše příjmení/ J. Svoboda. — Praha, 1964. — 320 s.

Список скорочень областей

Крм. — Автономна Республіка Крим
Вн. — Вінницька область
Вл. — Волинська область
Вр. — Ворошилоградська (суч. Луганська) область
Дн. — Дніпропетровська область
Дц. — Донецька область
Др. — Дрогобицька (частина суч. Львівської) область
Жт. — Житомирська область
Зк. — Закарпатська область
Зп. — Запорізька область
І-Фр. — Івано-Франківська область
К-П — Кам'янець-Подільська (суч. Хмельницька) область
Кв. — Київська область
Кр. — Кіровоградська область
Лг. — Луганська область
Лв. — Львівська область
Мк. — Миколаївська область
Од. — Одеська область
Пл. — Полтавська область
Рв. — Рівненська область
Стл. — Сталінська (суч. Донецька) область
Стн. — Станіславівська (суч. Івано-Франківська) область
См. — Сумська область
Тр. — Тернопільська область
Хм. — Хмельницька область
Хрк. — Харківська область
Хрс. — Херсонська область
Чрк. — Черкаська область
Чрц. — Чернівецька область
Чрг. — Чернігівська область

КУПЧИНСКАЯ Зоряна Олеговна

доктор филологических наук, доцент кафедры украинского языка
имени профессора Ивана Ковалика Львовского национального университета
имени Ивана Франко;

ул. Университетска, 1/234, Львов, 79602, Украина;
тел.: +38 032 239 47 17; e-mail: kupchynska@gmail.com;
ORCID ID: 0000–0003–0000–0345

Аннотация. Статья посвящена исследованию ойконимов Украины, образующие основы которых — откомпозиционные названия. **Целью** статьи является анализ деантропонимной архаической ойконимии, в частности откомпозиционные имена. **Предмет** исследования — общеславянские типы (посессивные названия (на *-jь-, *-inъ, *оуъ / *-evъ), патронимные названия (на *-itji), родовые названия (на * -u)). Древние антропонимы, выделенные с архаической ойконимии, — дополнительный источник славянского антропонимикона. Откомпозиционные имена людей, скрытые в ойконимии, свидетельствуют о древности таких онимных образований, общем славянском происхождении большинства из них, о целостности славянской тенденции в формировании онимов, о единстве ареалов не только ойконимии, но и антропонимии. **Описательный метод и методы** анализа и систематизации были использованы в статье. Суммируя **вышесказанное**, можно утверждать, что выделенные 23 корня (*Na+dija, *Niga, *Nino, *Radъ, *Ratъ//*Retъ, *Rostъ//*Rastъ, *Samъ, *Sebъ//*Sobъ, *Slavъ//*Slovъ, *Stanъ, *Stojъ, *Storzъ, *Sudъ, *Swetъ, *Svoj//*Sve, *Jarъ, *Čudo, *Hotъ, *Hudъ, *Hvalъ, *Vojъ, *Volja, *Volod) и представленные в архаической ойконимии Украины свидетельствуют о том, что все они являются составными композитных общеславянских имен. **Практическая ценность** статьи состоит в том, что выделены имена людей из архаических типов географических названий Украины дополнили общеславянских антропонимикон. **В результате** были установлены особенности антропонимии, выделенной из архаических ойконимных типов.

Ключевые слова: деантропонимная ойконимия, общеславянские типы ойконимов, композиты, откомпозиции, антропонимия.

Zorjana O. KUPCHYNS'KA

Doctor of Philologi, Associate Professor of the the Ukrainian-language
department Ivan Franko National University of Lviv,
1/234, Universytets'ka Str., 79602 Lviv, Ukraine;
Phone: +38 032 239 47 17; e-mail: kupchynska@gmail.com;
ORCID ID: 0000–0003–0000–0345

Anotation. The article is devoted to the study of oyconymy of Ukraine, which creating stems are decomposites. The **purpose** of the article is the analysis of deanthroponymic archaic oyconymy and decomposites in particular. The **subject** of the

study is All-Slavonic types (possessive onyms (ending in *-jъ-, *-inъ, *ovъ/-evъ), patronymic onyms (ending in *-itji), defamily onyms (ending in *-i)). Ancient anthroponyms separated from archaic oyconymy are the additional source of the Slavonic anthroponymycon. Decomposite proper names of people hidden in oyconymy show ancientness of these onyms, common Slavonic origin most of them, All-Slavonic tendencies in creating of onyms, common areas not only in oyconymy but in anthroponymy. Descriptive **method** and **methods** of analysis and systematization were used in the article. **Summing up** above-indicated, we can say that separated 23 roots (*Na+dija, *Niga, *Nino, *Radъ, *Ratъ//*Retъ, *Rostъ//*Rastъ, *Samъ, *Sebъ//*Sobъ, *Slavъ//*Slovъ, *Stanъ, *Stojъ, *Storzъ, *Sudъ, *Swětъ, *Svoj//*Sve, *Jarъ, *Čudo, *Hotъ, *Hudъ, *Hvalъ, *Voјъ, *Volja, *Volod) and those represented in archaic oyconymy of Ukraine show they all are components of Common-Slavonic composite names. The **practical value** of the article is that separated from archaic types of geographic names of Ukraine proper names of people replenished All-Slavonic anthroponymycon. **As a result** it was found out peculiarities of anthroponymy separated from archaic oyconymy types.

Key words: deanthroponymycon oyconymy, All-Slavonic types of oyconyms, composites, decomposites, anthroponymy.

УДК 821.161. — 32.09

ЛИХАЧОВА Олеся Анатоліївна

кандидат філологічних наук, приват-доцент
кафедри української та зарубіжної літератур

ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
вулиця Старопортофранківська, 26, Одеса, 65020, Україна;

тел.: 0671036085; e-mail: f0rstar@ukr.net;

ORCID ID: 0000–0002–8616–4713

КОНЦЕПТ «СМЕРТЬ» У НОВЕЛАХ ГР. ТЮТЮННИКА

Анотація. У статті розглядається мотивний аналіз у творчості Гр. Тютюнника. Актуалізується зв'язок мотиву та сюжету. Робиться акцент на екзистенціальному світосприйманні автора. **Мета** дослідження — прослідкувати вплив літературної доби на особливості формування та розвиток образу смерті в новелах Гр. Тютюнника. **Об'єктом** дослідження є ряд